

การประชุมระดมความคิดเห็นคู่มือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เชิงประยุกต์
เพื่อการวางแผนด้านทรัพยากรน้ำ ครั้งที่ 2

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

“การออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนด้านทรัพยากรน้ำด้วย SEA”

วันศุกร์ที่ 16 มิถุนายน 2566 ณ ห้องประชุมปรีนซ์ บอลรูม 3
โรงแรมปรีนซ์พาเลซ มหานคร กรุงเทพฯ

โดย อาจารย์สินี ชวงฉ่ำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางสังคม

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย SEA

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดขอบเขตจนจบกระบวนการ เป็นหัวใจของการจัดทำแผนด้วย SEA เพื่อให้มั่นใจว่ามีการแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นและได้รับข้อมูลอย่างรอบคอบ รอบด้าน อันจะทำให้แผนที่จัดทำขึ้นนั้น สอดคล้องกับความต้องการและสภาพพื้นที่ มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเอื้อต่อการขับเคลื่อนในความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน

ผู้จัดทำSEA

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนด้วย SEA

- องค์กรพัฒนาเอกชน / องค์กรอาสาสมัคร
- ผู้ได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ
- ผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กร เครือข่าย และประชาชนทั่วไป

การบริหารงานภาครัฐรุ่นใหม่

หน่วยงานราชการในระดับต่าง ๆ

สถาบันการศึกษาและนักวิชาการอิสระ

สื่อมวลชน

สรุปข้อจำกัดสำคัญของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและ ประชาสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาที่ผ่านมา

- ภาคประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน
- การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่ผ่านมาไม่ชัดเจน
ยากต่อการทำความเข้าใจ และไม่ทั่วถึงหรือเข้าถึงเฉพาะบางกลุ่มประชาชน
ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงบางส่วนไม่ได้รับข้อมูลว่าจะมีการจัดทำแผน
- การกำหนดช่วงเวลาจัดกิจกรรมการจัดทำแผนที่ผ่านมา เป็นการกำหนดโดยคำนึงถึงความสะดวก
ของหน่วยงานเป็นหลัก ไม่มีการตรวจสอบช่วงที่สะดวกของภาคประชาชนด้วย
ประชาชนได้รับแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมในเวลากระชั้นเกินไป จึงไม่สามารถจัดเวลาเข้าร่วมได้

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา ข้อจำกัด ต่อการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนและภาคประชาสังคมในการจัดทำแผน

- ประชาชนขาดความรู้ถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยคิดว่า เป็นหน้าที่ของภาครัฐ รวมทั้งไม่เข้าใจในเรื่องที่ต้องมีส่วนร่วม
- หน่วยงานขาดการวิเคราะห์และกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุม ขาดการวางแผนการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียสำคัญไม่ได้รับข่าวสาร ไม่ได้ รับการประสานเชิญเข้าร่วมประชุมที่ทันการณ์ มักรับทราบข้อมูลหลังจากภาคส่วนอื่นๆ
- หน่วยงานภาครัฐไม่ให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่ ไม่จริงจังในการรับฟังและแก้ไขปัญหา คิดว่าการพัฒนาคือการตอบสนองนโยบายของภาครัฐเป็นหลัก
- ข้อกังวลเรื่องระยะเวลาและงบประมาณ ในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ
ของกระบวนการจัดทำแผนด้านทรัพยากรน้ำด้วย SEA

2. การกำหนดขอบเขต

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

1) การระบุผู้มีส่วนได้เสีย

- **ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Primary Stakeholder)** บุคคลหรือกลุ่มบุคคล สถาบัน และองค์กร ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงทั้งทางบวกและผลกระทบทางลบจากแผนด้านทรัพยากรน้ำ
- **ผู้มีส่วนได้เสียรอง (Secondary Stakeholder)** บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถาบัน และองค์กร ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบจากแผนด้านทรัพยากรน้ำ โดยอาจเกี่ยวข้องในลักษณะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนแผนในเชิงปฏิบัติ
- **ผู้มีส่วนได้เสียหลัก (Key Stakeholder)** ผู้มีความสำคัญหรือมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนด้านทรัพยากรน้ำ

2) การวิเคราะห์บทบาทและความเกี่ยวข้องของผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดทำแผนด้านทรัพยากรน้ำ

- **มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผน** ผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอย่างไร และระดับใดในการจัดการทรัพยากรน้ำด้านต่าง ๆ ในพื้นที่และขอบเขตตามแผนด้านทรัพยากรน้ำ
- **มิติผลประโยชน์** ผู้มีส่วนได้เสียนั้นได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์จากการพัฒนาตามแผนด้านทรัพยากรน้ำอย่างไร และประเด็นผลประโยชน์นั้นมีความเกี่ยวข้องต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร

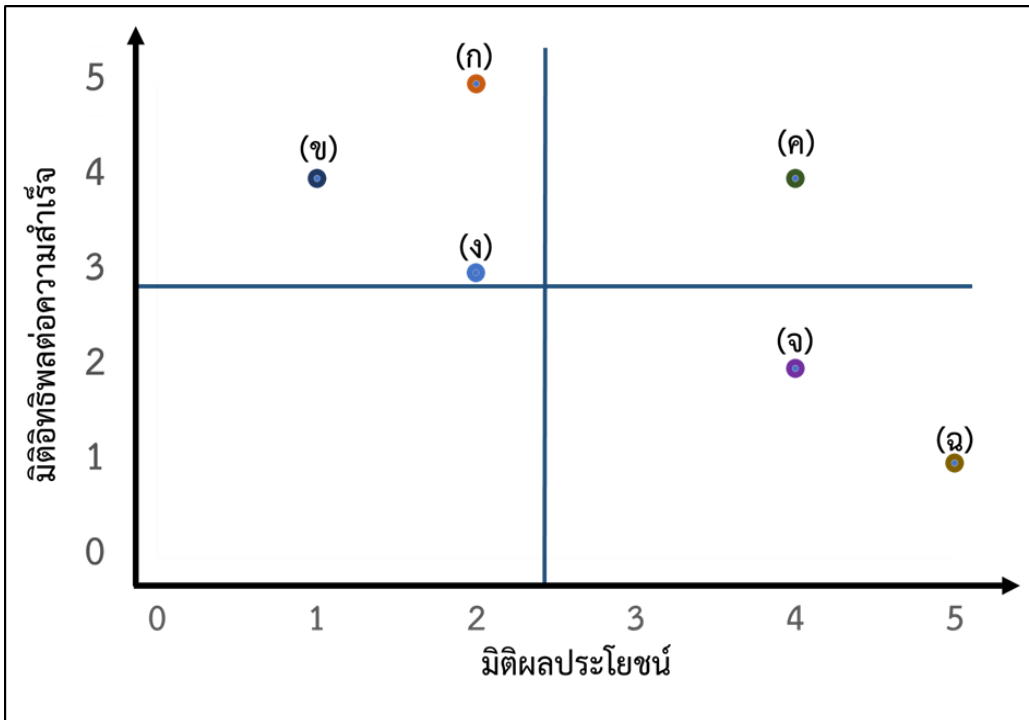
2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

3) การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

ระดับ ความสำคัญ	มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จ	มิติผลประโยชน์
5	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูงสุด	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากแผนในระดับสูงสุด
4	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับสูง	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากแผนในระดับสูง
3	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับปานกลาง	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากแผนในระดับปานกลาง
2	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อย	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากแผนในระดับน้อย
1	มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของแผนเชิงพื้นที่ในระดับน้อยที่สุด	ได้รับหรือเสียผลประโยชน์จากแผนในระดับน้อยที่สุด
0	ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ	ไม่ได้รับหรือไม่เสียผลประโยชน์จากแผน

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่าง วิธีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียในการขับเคลื่อนแผนด้านทรัพยากรน้ำ

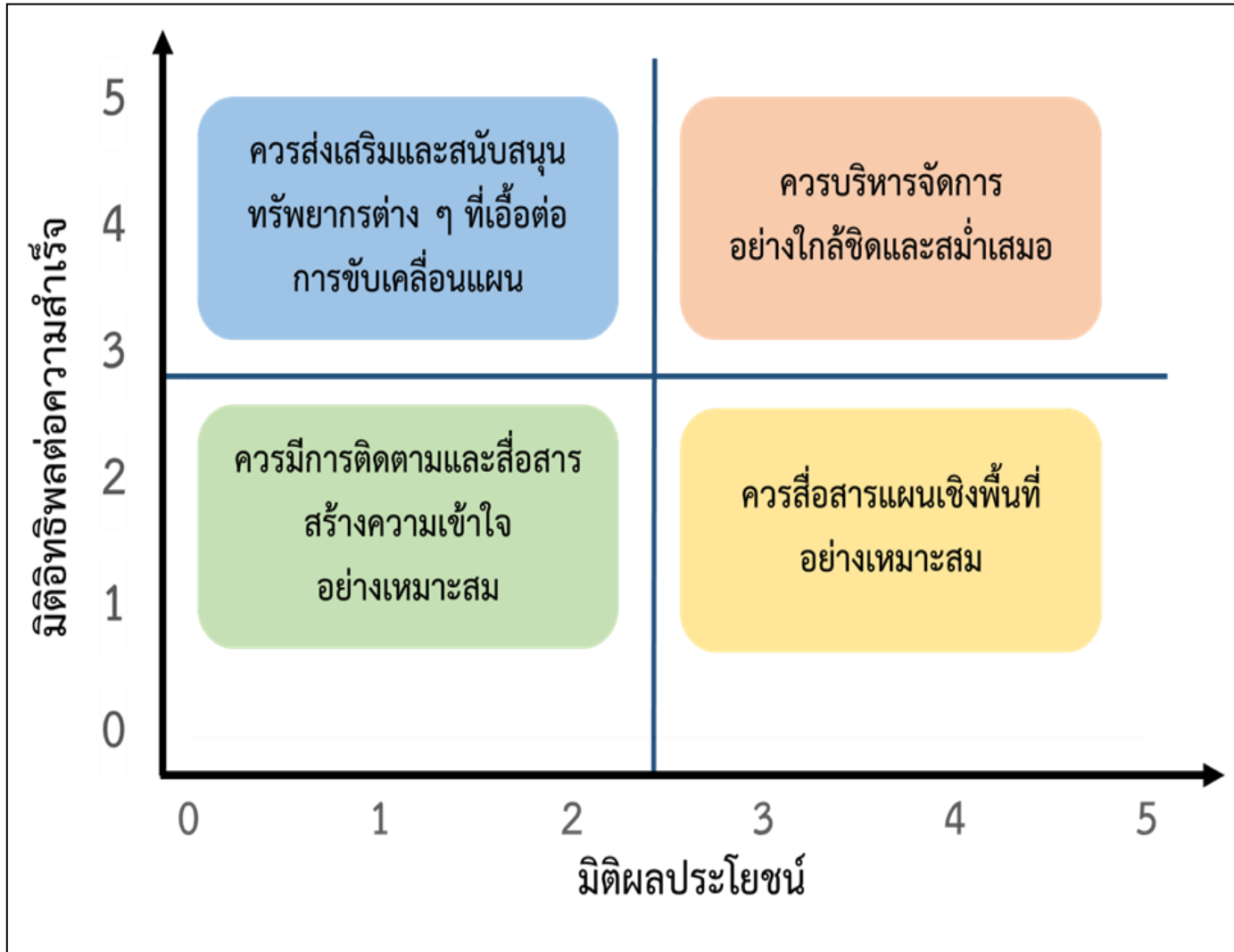

ผู้มีส่วนได้เสีย	ระดับความสำคัญ		ความหมาย
	มิติอิทธิพลต่อความสำเร็จ	มิติผลประโยชน์	
ก	5	2	ผู้มีส่วนได้เสีย นาย ก มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับสูงสุด และเป็นผู้ที่อาจจะได้รับหรือเสียประโยชน์ในระดับน้อย
ข	4	1	ผู้มีส่วนได้เสีย นาย ข มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับสูง แต่ได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด
ค	4	4	ผู้มีส่วนได้เสีย นาย ค มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับสูงสุด และอาจจะได้รับหรือเสียประโยชน์ในระดับสูง
ง	3	2	ผู้มีส่วนได้เสีย นาง ง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับปานกลางและอาจจะได้รับหรือเสียประโยชน์ในระดับน้อย
จ	2	4	ผู้มีส่วนได้เสีย นางสาว จ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในระดับน้อย แต่อาจจะได้รับหรือเสียประโยชน์ในระดับสูง
ฉ	1	5	ผู้มีส่วนได้เสีย นาย ฉ ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ แต่อาจจะได้รับหรือเสียประโยชน์ในระดับสูงสุด

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

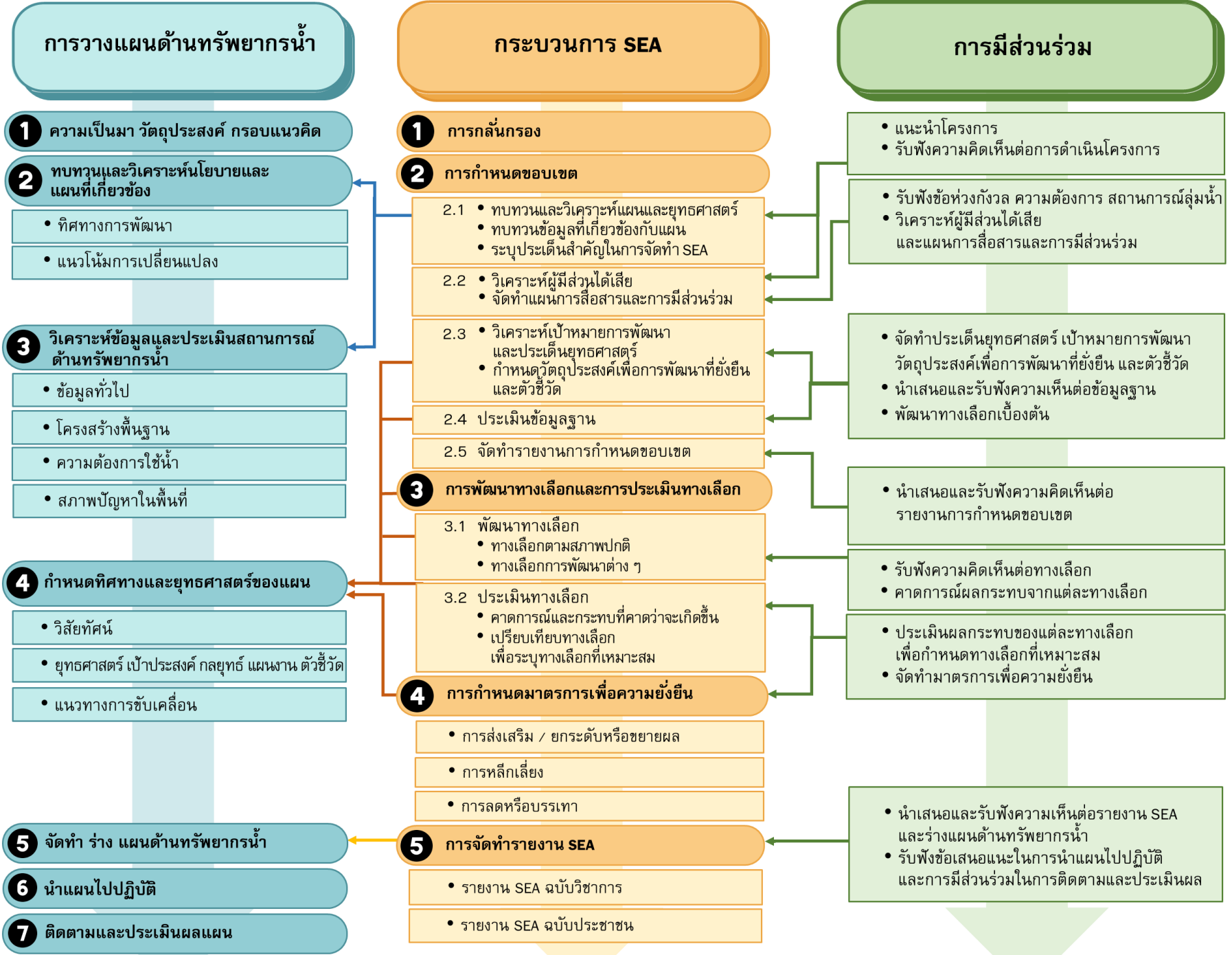
ตัวอย่าง วิธีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียในการขับเคลื่อนแผนด้านทรัพยากรน้ำ

“

ผลการจัดลำดับ
ความสำคัญของผู้มีส่วนได้
เสียสามารถนำมากำหนด
แนวทางการมีส่วนร่วม
สำหรับผู้มีส่วนได้เสีย

”

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกลั่นกรอง		
1.1 การกลั่นกรองแผนที่ต้องจัดทำ SEA	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - หน่วยงานส่วนกลางตามภารกิจที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมปรึกษาหารือ
1.2 การเตรียมจัดทำ SEA (ซึ่งไม่ได้อยู่ในขั้นตอนของ SEA SEA แต่เป็นข้อเสนอเพิ่มเติม)	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - คณะกรรมการระดับนโยบายในการจัดทำและอนุมัติแผนด้านทรัพยากรน้ำ - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมปรึกษาหารือ - การจัดตั้งคณะกรรมการหรือกลไกกำกับการจัดทำ SEA - การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องความรู้ด้านการจัดทำ SEA

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
1. การกลั่นกรอง		
1.2 การเตรียมจัดทำ SEA (ซึ่งไม่ได้อยู่ในขั้นตอนของ SEA SEA แต่เป็นข้อเสนอเพิ่มเติม)	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรด้านทรัพยากรน้ำ - ภาคประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ (ผู้นำชุมชน ผู้นำทางความคิด) - องค์กรภาคเอกชน - หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องแผนการจัดทำ SEA
1.3 การพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำ SEA (ซึ่งไม่ได้อยู่ในขั้นตอนของ SEA SEA แต่เป็นข้อเสนอเพิ่มเติม)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ภาคประชาสังคมด้านทรัพยากรน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคประชาสังคมในการจัดทำแผนด้วย SEA
	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพื้นฐานเรื่องการจัดทำแผนด้วย SEA และหลักสูตรเฉพาะเรื่องเพื่อยกระดับความรู้และความเชี่ยวชาญสำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานแล้ว

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การกำหนดขอบเขต		
2.1 การประชุมปฐมนิเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> -- การประชุมแนะนำโครงการและรับฟังความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ(ประมาณครึ่งวัน ช่วงเช้า) - เพื่อประหยัดเวลาและให้ได้รับข้อมูลมากที่สุด จึงอาจจัดประชุมเชิงปฏิบัติการต่ออีกครั้งวันในช่วงบ่าย เพื่อการวิเคราะห์และรับฟังความเห็นเรื่องผู้มีส่วนได้เสียและแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม (ขั้นตอน 2.3) - เผยแพร่ข้อมูลโครงการและผลการประชุมผ่านสื่อสารสาธารณะผ่านทาง Facebook ของหน่วยงาน และโครงการขับเคลื่อน SEA โดย สศช.: www.sea.nesdc.go.th

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างการประชุมปฐมนิเทศ

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การกำหนดขอบเขต		
2.2 การทบทวนและวิเคราะห์แผนและยุทธศาสตร์และข้อมูลสถานการณ์ของพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์รายบุคคล - การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม - การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย - การประชุมเชิงปฏิบัติการ
2.3 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างการประชุมปฏิบัติการ ในกระบวนการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การกำหนดขอบเขต		
2.4 การวิเคราะห์และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนา วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัด	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ - การสัมภาษณ์รายบุคคล
2.5 การประเมินข้อมูลฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ (การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 ระยะเวลา 1 วัน) โดยสามารถผนวกรวมขั้นตอนที่ 2.5 การนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นต่อผลการศึกษาข้อมูลฐาน และการมีส่วนร่วมพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น) - การสัมภาษณ์รายบุคคล

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
2. การกำหนดขอบเขต		
2.6 การจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมรับฟังความคิดเห็น - เผยแพร่รายงานผ่านสื่อสาธารณะผ่านช่องทาง Facebook หน่วยงาน และโครงการขับเคลื่อน SEA โดย สศช.: www.sea.nesdc.go.th

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
3. การพัฒนาและประเมินทางเลือก		
3.1 การพัฒนาทางเลือก	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ (การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน) โดยสามารถผนวกรวมขั้นตอนที่ 2.6 การนำเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต 3.1 การพัฒนาทางเลือก และ 3.2 การคาดการณ์ผลกระทบทางเลือก และประเมินทางเลือกเพื่อกำหนดทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และ 3.3 การพัฒนามาตรการเพื่อความยั่งยืน) - การประชุมสัมมนาเฉพาะกลุ่มย่อย

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
3. การพัฒนาและประเมินทางเลือก		
3.2 การประเมินทางเลือกเพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานเจ้าของแผน - หน่วยงานปฏิบัติหลัก - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา - คณะกรรมการ กลุ่ม องค์กรภาคประชาชน และประชาสังคมอาสาสมัครด้านทรัพยากรน้ำ - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทด้านทรัพยากรน้ำ - ผู้แทนผู้ประกอบการและกลุ่มอาชีพ - ผู้นำชุมชนและผู้นำทางความคิด - สื่อมวลชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ
3.3 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานเจ้าของแผน - หน่วยงานปฏิบัติหลัก - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และขอบเขตพื้นที่ศึกษา - คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างการประชุมปฏิบัติการ ในกระบวนการพัฒนาและประเมินทางเลือก

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
3. การพัฒนาและประเมินทางเลือก		
3.4 การจัดทำรายงาน SEA <ul style="list-style-type: none"> - รายงาน SEA ฉบับวิชาการ - รายงาน SEA ฉบับประชาชน - การบูรณาการผลการจัดทำ SEA คู่แผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมปัจฉิมนิเทศ เพื่อนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นต่อรายงาน SEA - เผยแพร่รายงานและผลการประชุมผ่านสื่อสารมวลชน ผ่านช่องทาง Facebook ของหน่วยงาน และโครงการขับเคลื่อน SEA โดย สศช.:www.sea.nesdc.go.th - การประชุมปรึกษาหารือ

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
4. การประชุมปัจฉิมนิเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง - หน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น - หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ - คณะกรรมการ กลุ่มและองค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชนด้านทรัพยากรน้ำ - องค์กรเอกชน - นักวิชาการและสถาบันวิชาการในพื้นที่ที่สนใจและมีบทบาทเกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมเพื่อนำเสนอสรุปผลการจัดทำ SEA โดยเฉพาะการบูรณาการผล SEA กับแผนและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการนำแผนไปปฏิบัติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล - เผยแพร่ข้อมูลโครงการและผลการประชุมผ่านสื่อสารมวลชนผ่านช่องทาง Facebook ของหน่วยงาน และโครงการขับเคลื่อน SEA โดย สศช.: www.sea.nesdc.go.th

2.2 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ตัวอย่างแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วม

ขั้นตอน SEA	ผู้มีส่วนได้เสีย	รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วม
5. การติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนที่บูรณาการผล SEA		
	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานเจ้าของแผนมีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับด้านวิชาการ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของแผนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนด้านทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานขับเคลื่อน - คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนบูรณาการผล SEA ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของแผนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนด้านทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานขับเคลื่อน - ผู้แทนหน่วยงานระดับพื้นที่ ผู้แทนภาคเอกชน ภาคประชาสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การกำกับให้คำแนะนำด้านวิชาการ: บัญชีรายการตรวจสอบขั้นตอนการจัดทำ SEA รายงาน SEA - การติดตามและการประเมินผล - แบบสอบถาม - การสัมภาษณ์ - การประชุมกลุ่มย่อย

แนวทางการกำหนดจำนวนและองค์ประกอบของผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจกรรมการประชุมจัดทำแผนด้วย SEA

1. ความเป็นตัวแทนที่มีบทบาทหรือความเกี่ยวข้องครบถ้วนตามประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการบริหารทรัพยากรน้ำ 20 ปี
2. ความเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมตามการจำแนกประเภทและระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบการประชุมในแต่ละขั้นตอน
  - 2.1 การประชุมปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่อครั้งมากกว่าการประชุมในขั้นตอนอื่น องค์ประกอบผู้มีส่วนได้เสียผู้เข้าร่วมประชุม ควรพิจารณากำหนดให้ครอบคลุมทั้งที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียรอง และผู้มีส่วนได้เสียหลัก

แนวทางการกำหนดจำนวนและองค์ประกอบของผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจกรรมการประชุมจัดทำแผนด้วย SEA

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการประชุมเชิงปรึกษาหารือและสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการร่วมปฏิบัติการกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาหรือตัดสินใจในขั้นตอนสำคัญของ SEA จำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการแต่ละครั้งไม่ควรมากเกินไป (สมาชิกการประชุมกลุ่มย่อยไม่ควรเกิน 10-15 คน/กลุ่มและจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุมโดยรวมควรประมาณ 40-60 คน/ครั้ง) ส่วน องค์ประกอบผู้มีส่วนได้เสียควรเป็นระดับแกนนำหรือผู้รู้ของผู้มีส่วนได้เสียของภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และผู้แทนผู้มีส่วนได้เสียหลัก (หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำและขับเคลื่อนแผนทรัพยากรน้ำ)

แนวทางการกำหนดจำนวนและองค์ประกอบของผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจกรรมการประชุมจัดทำแผนด้วย SEA

2.3 การประชุมปรึกษาหารือเชิงลึก เป็นการประชุมวงเล็กระหว่างบุคลากรด้านนโยบายและแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคณะผู้จัดทำ SEA จำนวน 5-10 คน/ครั้ง เพื่อร่วมพิจารณาและผลักดันการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนา ทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม และมาตรการเพื่อความยั่งยืน ฯลฯ สู่การจัดทำแผน แผนงานและโครงการต่อไป

แนวทางการกำหนดจำนวนและองค์ประกอบของผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจกรรมการประชุมจัดทำแผนด้วย SEA

3. การกระจายตัวของผู้มีส่วนได้เสีย โดยพิจารณาให้มีความครอบคลุมขอบเขตการปกครอง รวมทั้งพื้นที่ที่มีลักษณะสำคัญ ควรพิจารณาความสะดวกของการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมของผู้มีส่วนได้เสียด้วย กรณีพื้นที่ลุ่มน้ำมีขนาดกว้างใหญ่และจำเป็นต้องแบ่งพื้นที่เป็นโซนย่อย หรือเป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีลักษณะภูมินิเวศเฉพาะและมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จำนวนรวมทั้งสิ้นของผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของพื้นที่ลุ่มน้ำหลักที่มีการแบ่งเป็นโซนย่อยดังกล่าว จะเพิ่มขึ้นตามจำนวนครั้งที่ต้องจัดกิจกรรมนั้นซ้ำในแต่ละโซนย่อย/กลุ่มพื้นที่

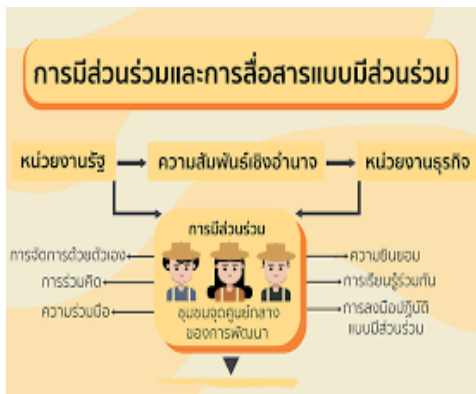
การเตรียมความพร้อมของผู้มีส่วนได้เสียก่อนเริ่มการจัดทำแผนด้านทรัพยากรน้ำด้วย SEA

กลุ่มองค์กรเป้าหมาย	ตัวอย่างกิจกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง
หน่วยงานเจ้าของแผน เช่น สททช. คณะกรรมการลุ่มน้ำ และอนุกรรมการ ทรัพยากรน้ำจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดหลักการสำคัญ และการจัดทำแผนแม่บททรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำด้วย SEA มุ่งสู่ความยั่งยืน - การติดตามและประเมินผลเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
บุคลากรผู้รับผิดชอบการจัดทำนโยบายและแผน ของหน่วยงานดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดหลักการสำคัญ และการจัดทำแผนแม่บททรัพยากรน้ำด้วย SEA มุ่งสู่ความยั่งยืน - การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การจัดทำแผนการสื่อสารและการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ - การพัฒนาตัวชี้วัด และการประเมินข้อมูลฐาน - การพัฒนาและการประเมินทางเลือก การพัฒนามาตรการเพื่อความยั่งยืน

2.3 การเตรียมความพร้อมของผู้มีส่วนได้เสีย

กลุ่มองค์กรเป้าหมาย	ตัวอย่างกิจกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง
ทนกลุ่ม องค์กรภาคประชาชนและประชาสังคมที่มีบทบาทด้าน การใช้ การอนุรักษ์ ป่าไม้ และการร่วมบริหารทรัพยากรน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เช่น<ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดทำแผนด้วย SEA และขับเคลื่อนแผนทรัพยากรน้ำ - การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ การพัฒนาทางเลือก และแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม
ภาคประชาชน และประชาสังคมทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> • การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ ผ่านสื่อที่หลากหลายเพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างครอบคลุม เช่น<ul style="list-style-type: none"> - พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 - แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (ปรับปรุงช่วงที่ 1 พ.ศ. 2566 – 2580) - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... - ความแตกต่างของ SEA และ EIA - การจัดทำแผนแม่บททรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ด้วย SEA - บทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนด้วย SEA

ประโยชน์ของ SEA	ประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนจะได้รับ
<ul style="list-style-type: none"> ● ช่วยบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในการวางแผนการพัฒนา มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ● ช่วยให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบในอนาคต เพื่อประเมิน และกำหนดทางเลือกการพัฒนาที่เหมาะสม สำหรับการวางแผนการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ 	<p>หน่วยงานเจ้าของแผน แผนได้รับการยอมรับ และลดความขัดแย้ง</p> <p>ภาคประชาชนและภาคประชาสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ มีโอกาสและช่องทางเสนอความคิดเห็น เกิดความโปร่งใสในการตัดสินใจ ○ มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนให้ สอดคล้องกับความต้องการและสภาพพื้นที่
<ul style="list-style-type: none"> ● ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่โปร่งใส 	<p>รัฐบาล เป็นเครื่องมือช่วยให้มีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย และมีการดำเนินการตามแผนที่เหมาะสม</p>

ขอบคุณค่ะ